

Myrte	Op bladzijde 32 worden suggesties gemaakt om met het maken van beleid rekening te houden met de opleidingsverschillen, zo wordt er een gedifferentieerde pensioensverhoging geopperd. Dit is toch niet realistisch en niet uit te voeren?	Beleidsrelevantie
Jonas	Als het perspectief sociaal-cultureel van aard is en opleidingsniveau en ongelijkheid de belangrijkste thema's zijn, is het bijna schandalig dat Bourdieu niet in de literatuurlijst staat.	Bourdieu
Suzanne	Op bladzijde 26 is te lezen dat de nieuwe culturele scheidslijn in het politieke landschap een sterke opleidingscomponent heeft. Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009 stemde bijna de helft van alle academici op D66 of GroenLinks en ook bijna de helft van de laagst opgeleiden stemden toen op de PVV of de SP. Al met al een duidelijke verdeling. Een bladzijde hiervoor (blz 25) schrijft Bovens dat er nog geen sprake is van expliciete partijvorming langs opleidingslijnen. Maar is dit wel zo? Is er inmiddels niet al wel sprake van partijvorming langs opleidingslijnen? De issues die de GroenLinks en D66 aan de ene kant en SP en PVV aan de andere kant naar voren schuiven in hun programma zijn best duidelijk op opleiding gericht. Natuur, milieu en onderwijs tegenover criminaliteitsbestrijding en nationale identiteit.	Breukvlakken
Levi	Oude breukvlakken zoals verzuiling, tussen kapitaal en arbeid, etc, die verdwijnen en daar zie je slechts contouren van terug in de huidige samenleving. Maar ontstaan er niet nieuwe breukvlakken? Zijn bijvoorbeeld opkomende populistische partijen als breukvlakken te zien?	Breukvlakken
Bart	Op pagina 30 heb ik het idee dat de auteur zichzelf tegenspreekt, hij stelt: <i>mensen organiseren zich nog niet expliciet naar opleidingsniveau</i> . Waar er eerder in de tekst is vermeld dat er een duidelijke scheiding is tussen bijvoorbeeld de plekken waar hoog- en laag opgeleiden wonen, waar de kinderen naar school gaan en welke verenigingen deze kinderen bezoeken. Zijn dit niet bewuste keuzes van hoger opgeleiden om hun kind te laten hockeyen en niet te laten kickboxen?	Breukvlakken
Sanne	Op pagina 22 bovenaan staat de zin "Lager opgeleiden ... hoger opgeleiden", gevolgd door heel veel auteurs. Mijn vraag is hoe dit werkt: mag je, als alle auteurs één stukje van die zin ooit hebben geschreven, al die stukjes samenvoegen tot één zin, die eigenlijk een conclusie is? Bijvoorbeeld Achterberg (2006), die wordt genoemd als auteur, en die heeft wel zoiets gezegd, maar niet deze complete zin.	Citaties
Ofra	Op pagina 25 verwijst Bovens naar het verband tussen opleiding en maatschappelijke participatie "onafhankelijk van andere kenmerken zoals "inkomen, leeftijd of kerkelijkheid". Tijdens het	Confounders

	college van dinsdag hebben wij gesproken over <i>confounders</i> . De auteur benoemt <i>confounders</i> , die niet allemaal oorzaken zijn van variaties in opleiding. Volgens mij klopt hetgene wat hij hierboven stelt daarom niet.	
Said	Er wordt gesproken over diploma-inflatie waardoor de kloof tussen hoger en lager opgeleiden niet verder toeneemt (pagina 4). In dezelfde alinea wordt echter besproken dat de kloof wel toeneemt omdat lager opgeleiden onder aan de ladder staat en worden verdrongen door hoger opgeleiden. Dit vertelt hij allebei enkel heel kort maar er wordt niet besproken welke van de twee nou daadwerkelijk het grootste effect heeft en wat dus de uiteindelijke richting van het geheel is. De achtergrond wordt vaker onbehandeld gelaten. Figuur 5 laat namelijk zien dat het grootste deel van de PvdA stemmers hoog opgeleid was in 2010. Het artikel van dinsdag met gegevens uit 2006 liet zien dat het toen juist de laag opgeleiden waren die op de PvdA stemden. Helaas laat hij een vergelijking tussen beide situaties achterwege en wordt er dus ook niet besproken hoe, of waarom, dit plaatsvond. Enkel de gegevens uit de figuren worden vaak letterlijk overgenomen in tekstvorm.	Diploma-inflatie Figuur 5
Marina	Bovens heeft het over een diploma-inflatie. Kan het zo zijn dat deze diploma inflatie door de nieuwe veranderingen in het onderwijs met betrekking tot de studiefinanciering etc. weer teruggedrongen zal worden?	Diploma-inflatie
Joris	Bovens noemt aan het einde van de rede de diploma inflatie, wat inhoudt dat diploma's minder waard worden. Dus de nieuwe groepen worden dan: WO=hoog, HBO=midden, MBO=laag. Wat als dezelfde vraag zou worden gesteld, maar dan volgens deze nieuwe indeling. Zullen dan dezelfde resultaten naar voren komen?	Diploma-inflatie
Bart	Op pagina 23 gaat het over de verklaringen over de verschillende opvattingen over bijvoorbeeld immigratie en de Europese unie tussen hoog- en laagopgeleiden. Eerst wordt een verklaring gezocht in de competitietheorie, en daarna een verklaring in de ontkerkelijking. Welke van deze twee verklaringen is het meest geschikt?	Etnische competitie
Said	De precieze verschillen tussen tegenstellingen, scheidslijnen en breukvlakken waren niet in alle gevallen even duidelijk of even makkelijk te onderscheiden. Dit in samenhang met de Deegan-Krause parallel in figuur 2 waar voor mij ook niet helemaal duidelijk werd wat daar gaande is.	Figuur 2
Ozlem	Ik ben van mening dat figuur 2 op pagina 10 erg vaag en onbegrijpelijk is. Ik zie de link niet in met de theorie en mis in de theorie een terugkoppeling met dit figuur. Wat betekenen deze in	Figuur 2

	tweeen gedeelde paracetamolletjes precies en waarom staan ze op deze manier?	
Myrte	Ik begrijp figuur 2 met de titel 'scheidslijnen en breukvlak' niet, waarom worden de drie tegenstellingen vier keer herhaald en waarom zijn de lijnen in deze taartdiagrammen soms recht en soms schuin?	Figuur 2
Ania	Wat geeft figuur 4 (p.16) precies aan?	Figuur 4
Eline	Op bladzijde 16 is figuur 4 weergegeven. Ik begrijp niet goed wat er precies bedoeld wordt met 'vrouw hoger dan man', 'gelijk niveau' en 'man hoger dan vrouw'. In de tekst wordt figuur 4 ook niet behandeld. <i>Hoe moet figuur 4 geïnterpreteerd worden?</i>	Figuur 4
Roos	Hij zegt vaak dat er grote verschillen zijn tussen laag en hoog opgeleiden, alleen staat er in figuur 4 juist dat er niet zo heel veel verschil is als het om preferenties en politieke beslissingen gaat. Waarom is er hier dan geen verschil en bij de rest wel?	Figuur 4 ??
Raoul	Opvallend dat in figuur 5 staat weergegeven dat meer hoger opgeleiden tijdens de tweede kamerverkiezingen op de PvdA hebben gestemd dan midden en laag opgeleiden, terwijl een aantal kernwaarden waar de PvdA staat niet overeenkomen met de belangen van hoger opgeleiden, denk bijvoorbeeld aan het beleid omtrent inkomen.	Figuur 5
Ania	Wat is precies de reden dat lager opgeleiden veel korter in goede gezondheid leven dan academici? Dat wordt niet echt duidelijk beschreven. Als gezondheid belangrijk is voor het beleid dan zou er dieper op in gegaan moeten worden waar het aan ligt.	Gezondheid
Marina	Bovens heeft het op een gegeven moment op pagina 32 over de levensverwachting van een goede gezondheid bij lager en hoger opgeleiden, en hij beschrijft hierbij de reden dat hoger opgeleiden langer kunnen doorwerken. Maar komt dit daadwerkelijk door de goede gezondheid of de zwaarheid van de banen die gekoppeld zijn aan het opleidingsniveau? Ik kan me best voorstellen dat iemand die lager is opgeleid en die altijd fysiek intensief werk heeft verricht, op zijn oude dag dit minder goed nog kan dan wanneer men jong en vitaal is. In tegenstelling tot de kennisbanen die de hoger opgeleiden vaak hebben.	Gezondheid
Eline	Op bladzijde 18 stelt de auteur dat iemand met lager onderwijs ongeveer twee keer zoveel kans heeft op een stemmingsstoornis, zoals een depressie, dan iemand met een universitaire opleiding of hbo. In de hedendaagse samenleving zijn overspannenheid en depressies echter een van de meest voorkomende geestelijke gezondheidsproblemen, veelal door teveel werkdruk. <i>Hoe is, op basis van wat Bovens zegt, te</i>	Gezondheid

	<i>verklaren dat er tegenwoordig steeds meer academici en studenten van universiteiten te maken krijgen met een burn-out of depressie?</i> (een van de nieuwsberichten: http://www.gezondheidsnet.nl/angst-de-baas/veel-studenten-depressief-of-angstig)	
Robbert	Ik heb eigenlijk niet echt een andere kritiek dan de kritiek die ik hiervoor ook uitte op dit thema: ik denk dat er meer speelt dan alleen opleiding. Ik kan mij niet voorstellen dat de groepen opgeleiden zich zo homogeen uiten op het politieke vlak (p. 31): als ik al om mij heen kijk op de universiteit zie ik veel verschillende politieke meningen: links versus rechts, natuur wel of niet belangrijk, etc.	Heterogeniteit
Roos	Wat is de maatschappelijke/wetenschappelijke relevantie van deel 2: sociale tegenstellingen. Wat maakt het uit of hoger opgeleiden vaker met andere hoger opgeleiden trouwen?	Homogamie
Diego	Op pagina 15 staat dat 2 op de 1000 huwelijken zich voltrekt tussen academici en diegenen die alleen een basisschool hebben genoten. Alhoewel dit een bijna te verwaarlozen percentage is, vraag ik mij toch af waarom dit een zo klein getal is aangezien op de vorige pagina staat dat de kennissenkring van de hoger opgeleiden voor 60% bestaat uit gelijk opgeleiden, mijn verwachting zou zijn dat de diversiteit in bijvoorbeeld huwelijken wel groter zou moeten zijn, hoe komt dit?	Homogamie
Jeroen	Bij het stukje sociale segregatie op blz. 14 (blz 16 v/d PDF) staat dat naar opleidingsniveau gemengde vriendenkringen in ons land niet veel voorkomen. Wat is hier een mogelijke verklaring voor? (voor dezelfde ontwikkeling bij partnerkeuze wordt wel een verklaring gegeven).	Homogamie Vriendschap
Raoul	Wat betreft de segregatie is het opvallend te noemen dat naarmate het opleidingsniveau stijgt de opleidingshomogeniteit ook toeneemt (pag 16). Van de laag opgeleiden gaf 24% aan dat hun vriendenkring voor meer dan de helft uit mensen met andere opleidingsniveaus bestaat. Voor de hoger opgeleiden is dat nog maar 13%. Hoe valt het te verklaren dat het verschil tussen de hoger opgeleiden die voornamelijk met andere hoger opgeleiden omgaan een stuk hoger ligt dan laag opgeleiden die voornamelijk met andere laag opgeleiden omgaan? Je zou namelijk verwachten dat het wat dichter bij elkaar zou liggen omdat laag opgeleiden in hun sociale omgeving, op het werk, woonomgeving (pag 18) voornamelijk laag opgeleiden tegenkomen.	Homogeniteit
Maurice	Hoe ziet de leefsituatie index eruit zoals genoemd op p. 18?	Leefsituatie-index
Myrte	Een ander punt, er heerst naar mijn idee in het artikel een negatieve klank over laagopgeleiden, ik kan mijn vinger er niet op	Normatief?

	leggen, dus ik kan het helaas niet wetenschappelijk onderbouwen.	
Baukje	Bovens stelt op pagina 4, naar aanleiding van onderzoek van Tolsma en Wolbers (2010) dat op sommige terreinen de verschillen tussen laag en hoog opgeleiden toenemen: eigen woningbezit en obesitas. De verschillen worden minder op het gebied van: cultuur, consumptie en overgewicht. Wonderlijk dat enerzijds de verschillen groter worden ten aanzien van obesitas, maar kleiner ten opzichte van overgewicht. Ik ben benieuwd vanaf welke partij deze verschillen groter of kleiner worden, bovendien lijkt het mij dat overgewicht en obesitas in elkaars verlengde liggen. Zou dit uiteindelijk ook betekenen dat de algehele gezondheidsstatus van laag en hoog opgeleiden meer op elkaar gaat lijken?	Obesitas
Suzanne	Op bladzijde 18 is te lezen over of de verschillen tussen hoger en lager opgeleiden toenemen of afnemen. In de laatste alinea staat dat op sommige terreinen zoals obesitas de verschillen toenemen en op andere terreinen zoals overgewicht ze minder worden. Hoe kan dit? Obesitas is een vorm van overgewicht. Overgewicht = BMI van 25-30. Obesitas = BMI >30. Het verschil tussen deze twee begrippen is niet groot. Hoe kan het ene zorgen voor een afnemend verschil en het ander voor een toenemend verschil?	Obesitas
Sanne	Pagina 23: waarom zouden de 'bovenbouw verklaring' en de 'onderbouw verklaring' niet samen één verklaring kunnen vormen? Is dat wel eens onderzocht?	Onderbouw - Bovenbouw
Jolanda	In hoeverre is er een scheidslijn wanneer er ook een midden opgeleide groep is? Waarom bespreekt Bovens niet verder hoe deze groep denkt en stemt en zich verhoudt tot de hoger en lager opgeleiden? Ze staan wel steeds in de tabellen en figuren, maar nauwelijks in de tekst.	Opleiding Middengroepen
Joris	Overigens stelt Bovens dat hij de rangschikking van laag, midden en hoog baseert op het CBS. tevens stelt hij dat deze indeling een zeer grove is, die volgens Van Doorn te wensen over zou laten. Wat als er gebruik zou zijn gemaakt van een gedifferentieerde indeling, dus met meer categorieën. Zouden dan de antwoorden op de gestelde vragen hetzelfde zijn, of zou er dan meer nuance komen in de gevonden antwoorden?	Opleiding
Diego	Ik snap dat er ergens een lijn moet worden getrokken omtrent het opleidingsniveau hoog, midden, laag. Echter, Bovens gebruikt de definitie van het CBS voor laag opgeleid (vmbo, mbo-1) In meerdere Europese landen worden andere definities gehanteerd omdat in feit het mbo-1 een vervolgopleiding van vmbo is. Kon hij hier niet beter het afronden van alleen vmbo als laag	Opleiding

	bestempelen of anders? Bovens tracht een verklaring voor deze verdeling (p12) maar naar mijn mening is deze te summier.	
Suzanne	Zorgt de enorme groei van de groep hoger opgeleiden voor een grotere breuk? Of maakt het niet uit? Het is mij niet helemaal duidelijk geworden na het lezen van dit artikel.	Opleidings-expansie
Fatima	Op blz. 4 zegt hij dat de laagst opgeleiden geen vooruitgang boeken in hun sociale welzijn en welbevinden. Hij geeft echter geen verklaring hiervoor.	P 4 ??
Jeroen	Wordt er op blz. 17 (blz 19 v/d PDF) gesteld dat hoogopgeleide ouders hun kinderen niet naar een protestantse of katholieke school sturen? Dat laagopgeleide ouders voor een school in de buurt kiezen en daarom niet snel uitkomen bij het algemeen bijzonder onderwijs, bij schoolverenigingen, Jenaplan en Montessorischolen, wil ik best geloven, maar zoals het er nu staat lijkt het alsof dat hoogopgeleide ouders hun kinderen niet naar een katholieke of protestante school sturen en ik vraag me af waarop deze veronderstelling berust.	Schoolkeuze
Baukje	Op pagina 17 stelt Bovens dat de scheiding tussen laag en hoog opgeleid zich voortzet zodra er kinderen komen. Kinderen van hoog opgeleide ouders zouden namelijk vooral naar scholen gaan waar ook veel andere kinderen van hoog opgeleide ouders naar toe komen. Kinderen van laag opgeleide ouders zouden terecht komen op een school, en in een klas, met vooral andere kinderen van laag opgeleide ouders. Deze aanname ervaar ik als erg kort door de bocht. In een stad of stedelijk gebied kan ik mij een dergelijke scheiding voorstellen. Meestal zijn er in een dergelijke gebied ook meer scholen, waardoor de keuzevrijheid groter is. Echter, in de kleinere plaatsen en dorpen zal deze scheiding veel minder optreden, simpelweg omdat er niet een dergelijke grote keuze is wat betreft scholen. Gaat de segregatie dan ook door?	Schoolkeuze
Jolanda	Op p. 24 vertelt Bovens dat secularisering heeft geleid tot een vraagstuk over het omgaan met etnische diversiteit. Hoger opgeleiden hebben minder last van onzekerheid door hun sociale vaardigheden, maatschappelijke kennis en politieke zelfvertrouwen, waardoor ze een gevoel van grip op hun omgeving hebben. Dit klinkt best logisch. Hoe zou Inglehart kunnen blijven verdedigen dat educatie niet de factor van belang is, maar de formative security en postmaterialisme / postmodernisme?	Secularisatie
Eline	Op bladzijde 23 stelt de auteur dat seculiere lager opgeleiden te maken krijgen met culturele onzekerheid wanneer het geloof en de traditionele christelijke instituties wegvallen. Zij kunnen in het verlengde daarvan niet omgaan met toegenomen pluriformiteit.	Seculier ??

	Onkerkelijke hoger opgeleiden kunnen daarentegen wel omgaan met toegenomen pluriformiteit en hebben geen last van culturele onzekerheid. <i>Maar hoe zit het dat met de seculiere hoger opgeleiden en de onkerkelijke lager opgeleiden? Waarom vergelijkt de auteur twee groepen met elkaar die én in opleidingsniveau verschillen (hoog/laag), én in geloof verschillen (kerkelijk/onkerkelijk)?</i>	
Jonas	Ook in dit artikel wordt het electoraat gedefinieerd langs de lijn kosmopolitisch - nationalistisch, dit geheel in lijn met het postmaterialisme van Inglehart. Zou het alleen ook niet zo kunnen zijn dat het electoraat nog steeds om materiële redenen stemt? In plaats van een sociaal-culturele verklaring voor de populariteit van de partijen kan ook naar sociaal-economische motieven worden gekeken en dan vindt men laagopgeleiden ook bij partijen die zich uitspreken tegen globalisering en vice versa.	Stemgedrag
Levi	In links-rechts verdeling in de politiek (inkomensherverdeling) is er verschil tussen hoog en laagopgeleiden. Fat snap ik, maar bij de maatschappelijke kwestie euthanasie geen verschil tussen hoog en laag opgeleid (alleen gemiddeld 5.8 bij figuur op blz 21). Waarom is dat zo? Want andere maatschappelijke kwesties zoals immigranten zit wel weer verschil tussen hoog en laag opgeleid.	Tabel p. 21
Ozlem	Wat betekent de 7 en de 1 in de tabel op pagina 21?	Tabel p. 21
Jeroen	Tabel op blz. 21 (blz 23 v/d PDF) opvallend dat laagopgeleiden negatiever tegenover kernenergie staan dan hoogopgeleiden. Je zou verwachten dat hoogopgeleiden juist duurzame vormen van energie zouden aanmoedigen en dat laagopgeleiden hier sceptischer tegenover staan.	Tabel p. 21 Kernenergie
Maurice	Bij de eerste figuur in hoofdstuk 3 staan onder criminaliteit en euthanasie twee schalen. In hoeverre vallen die twee schalen onder 'thema's die passen bij de links-rechts scheidingslijn'. Is bijvoorbeeld het verbieden of toestaan van euthanasie wel een links-rechts tegenstelling?	Tabel p.21
Robbert	Niet zozeer iets uit de tekst dat ik niet begreep, maar zou u in het kort iets kunnen zeggen over de Nederlandse sociologie? De grote namen, de thema's, et cetera. De tekst opent namelijk met een stukje over Van Doorn en zijn belang voor de Nederlandse sociologie, zelf opende u uw college met de opmerking dat ut één van de weinige sociologisch geschoolde personen bent die verbonden is aan de faculteit. Misschien een uitgelezen kans om (kort) iets over de Nederlandse sociologie te zeggen?	Van Doorn
Fatima	<i>"Dat zou ook niet in de geest van Van Doorn zijn, die eerder een sociologie van het beleid dan een sociologie voor het beleid"</i>	Van Doorn

	<i>voorstond[...]” blz 33. Wat wordt hiermee bedoeld?</i>	
Ofra	Bovens doet het voorkomen alsof hij het wiel heeft uitgevonden(vind ik). Allereerst stelt hij dat hij zich niet richt op de politieke gevolgen van de opleidingsverschillen, omdat hij dit al met Wille onderzocht heeft. Vervolgens neemt hij erg veel componenten van dit artikel over zonder hiernaar te refereren. Daarnaast benoemt hij sterk gedachten van Inglehart, om vervolgens ook hiernaar niet te verwijzen. Ten slotte vind ik dat hij teveel doet alsof hij degene is die met de gedachte van “breuklijn” is gekomen. Deze term gebruikt hij naar mijn mening ook onjuist. Deegan-Krause geeft aan dat de instituties, attitudes en structuren moeten samenvallen. Zelf geeft hij op pagina 30 aan dat er geen duidelijke organisaties zijn die zich naar opleidingsniveau organiseren. Ik denk dat hij wil doen voorkomen alsof er een nieuwe verzuiling is naar opleiding in plaats van religie, maar dit is overdreven. Er bestaat veel diversiteit binnen de verschillende opleidingsniveaus. Ik denk dat hij zich meer aan de gedachten van Van Doorn (p.8) moet conformeren en niet moet proberen om zijn gedachten “in de achterhaalde indelingen van de sociale wetenschappen” te proppen.	Zelfplagiat? Origineel?